

Hallinnon tutkijat eturivin toimijoiksi hyvinvointi-yhteiskunnan ongelmien ratkaisemisessa

Hallinnon Tutkimus-lehden toimitus on tämän vuoden alussa rantautunut Vaasan merelliselle kampukselle. Olemme yhdessä toimitussihteeri Selja Ollilan kanssa ottaneet vastuun lehden ilmestymisestä, toivottavasti mahdollisimman korkealaatuisen sisällön kera. Tavoitteenamme on yhteisen lehtemme ylläpitäminen mahdollisimman monipuolisena ja hallinnon tutkijoita kiinnostavana lukukokemuksena.

Edellinen toimitus ylsi peräti kolmen vuoden työrupeamaan. Jari Vuoren ja Hanna Hakulisen laaja selostus toimittajakautensa kokemuksista riittänee kuvaamaan lehden toimittamisessa viime vuosien aikana kehiteltyjä ideoita, joten tyydymme tässä esittämään kiitoksemme sekä nykyisen toimituksen että lukijakuntamme puolesta.

Hallinnon tutkijat ovat tänä päivänä paljon vartijoina. Meneillään olevat poliittiset, yhteiskunnalliset ja organisatoriset uudistukset suorastaan vaativat hallinnon tutkijoita antamaan entistä vahvemman panoksensa tutkimuksen ja opetuksen sekä yhteiskunnan kehittämisen alueille. Tutkijoina meidän on pystyttävä löytämään selityksiä ja ratkaisuja muun muassa hyvinvointijärjestelmien tulevaisuuden kysymyksiin. Yksi keskeisimmistä on julkisen sektorin reformipolitiikan laaja-alaisuus ja sen merkitys esimerkiksi hyvinvointijärjestelmien tulevaisuudelle. Meidän on kysyttävä, palveleeko nykyisenkaltainen projektiyhteiskunta hyvinvointiyhteiskunnan tavoitteita ja tulevien ongelmien ratkaisemista.

Kaikki me tiedämme, mitä ovat suomalaisen yhteiskunnan keskeiset haasteet ja ongelmat. Tiedämme, että toimintatavat, organisaatiot ja johtamiskäytännöt ovat muuttuneet ja tulevat radikaalisti muuttumaan. Tiedämme myös sen, että tämä muutos liittyy esimerkiksi väestön ikääntymiseen, kuntien talouden ja rakenteiden muospaineisiin, kasvavaan palvelutarpeeseen tai muutoksiin palvelutuotannon tavoissa ja malleissa. Tunneimme siis suomalaisen yhteiskunnan haasteet, mutta emme välttämättä toimivien ratkaisujen avaimia. Uudistuksia ja reformeja on meneillään runsaasti. Tarvitsemme kuitenkin huomattavan paljon informaatiota siitä, miten hyvin meneillään olevat uudistushankkeet pystyvät vastaamaan tuleviin haasteisiin. Samoin tarvitsemme analyyttistä tietoa siitä, millaiset mekanismit uudistuksia ohjaavat ja millaisia näkyviä tai vaikeammin havaittavia kehityssuuntia uudistukset edistävät tai torjuvat.

Hallinnon tutkijoiden panosta tarvitaan erityisesti siksi, että havainnot esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon laajoista reformihankkeista ja niiden yhteydessä käynnistetyistä osaprojekteista ovat olleet melko huolestuttavia. Eräiden lähteiden mukaan, noin puolet hankkeista ei ole saavuttanut tavoitteitaan. Voimme tietysti pohtia tavoitteiden asettamisen yleistä mielekkyyttä, niiden realistisuutta tai tavoitteiden saavuttamiseksi kehitettyjen keinojen tarkoituksenmukaisuutta. Emme silti voi kuitata heikkoja tuloksia pelkästään sillä, että tavoitteet todetaan epärealistisiksi. Kaikkein huolestuttavinta viimeaikaisissa havainnoissa on kuitenkin mielestäni se, että emme todellisuudessa tunne riittävän hyvin niitä syitä, jotka ovat johtaneet monien hyvinvointisektoreilla toteutettujen hankkeiden ja osaprojektien vaatimattomiin saavutuksiin. Tarvitsemme nykyistä paljon enemmän tieteellisesti tutkittua tietoa. Houkuttelisinkin kaikkia hallinnon tutkimuksesta kiinnostuneita osallistumaan julkisen sektorin nykyongelmien ja

niiden ratkaisemiseksi esitettyjen toimenpiteiden kriittiseen analyysiin. Meidän on jälleen otettava kantaa julkisen sektorin rakenteisiin ja rakenteiden toimivuuteen, toiminnan suunnitteluun, koordinointiin ja implementointiin sekä palvelujärjestelmien kehittämiseen. Esittämäni termit voivat vaikuttaa vanhakantaisilta, mutta edustavat hallinnon tutkimuksen ydintä. Toki voimme korvata edellä esitetyt termit toisilla: suunnittelun strategialla tai implementaation empowermentilla, mutta keskeistä on se, että hallinnon tutkijoiden on oltava kärkijoukossa tuottamassa tieteellistä, varteenotettavaa tietoa hyvinvointijärjestelmien tulevan toiminnan kehittämiseksi.

Hallinnon Tutkimus-lehti voi olla yksi edellä esitettyjä teemoja koskevien pohdintojen julkaisuareena. Toivomme, että voisimme saada aikaan vuoropuhelua kokeneiden ja erittäin kokeneiden tutkijoiden sekä vasta uransa alussa olevien tutkijoiden välille. On tärkeätä kuunnella kokemuksen ääntä, mutta yhtä tärkeätä on kuunnella uusien, innokkaiden tutkijoiden näkemyksiä suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuutta koskevista analyyseistä. Hallinnon Tutkimus-lehti julistautuukin näin tuon vuoropuhelun keskeiseksi käynnistäjäksi ja ylläpitäjäksi. Olisi hienoa, jos onnistuisimme rakentamaan lehtemme numerot siten, että julkitulleissa numeroissa kirjoittaisivat sekä kokeneet että vähän kokemattomimmat tutkijat rinta rinnan. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi tarvitsemme teidän apuanne ja hyviä, innostavia artikkeleita!

Pirkko Vartiainen